

Nu doar un alt examen pierdut...

Cezar Adonis
Mihalache

Culmea e că la ei lucrurile sunt mai simple... Nu la noi... Chiar dacă noi suntem cei „europeni”... La ei, concluzia Curții Constituționale este clară, limba unei minorități neputând fi impusă unei alte minorități. La noi însă ar trebui și o completare! Faptul că limba unei minorități nu poate fi impusă nici altor minorități, dar nici majorității! Aici este diferența, nu atât de constituționalitate, cât mai ales de reprezentare... O diferență dată înainte de toate de normele bunului simț în care drepturile majorității nu sunt puse sub semnul îndoielii, iar beneficiile unei minorități nu se raportează la majoritate, în încercarea de a acapara noi drepturi-norme prin felurite analogii, reproșuri, pretenții, ci doar în comparație cu restul minorităților.

Prin decizia Curții Constituționale de la Chișinău privind statutul limbii ruse pe teritoriul Republicii Moldova, hotărâre definitivă ce nu poate fi supusă nici unei căi de atac, frații noștri au devenit un model de constituționalitate și, mai ales, de apărare a valorilor majorității, doar dincolo de acestea putându-se discuta de drepturile pe care le pot avea minoritățile.

O decizie ce ar trebui să fie și pentru noi un model de protejare a intereselor naționale și a valorilor fundamentale. Iar esența acestei decizii, faptul că limba unei minorități nu poate fi impusă altor minorități, ar trebui cuprinsă și în Constituție. Pentru că nouă ne lipsește tocmai bunul simț constituțional. Nu din partea majorității, ci din spre o minoritate etnică, agasantă prin politicienii ei. Prin impunerile, pretențiile și mojițiile acestora...

Este adevărat, ar fi un non-sens să prevezi în legea supremă dreptul majorității de a-și folosi limba... Pentru că acesta este de la sine înțeles. Dar, atâta timp cât noi avem o instituție menită să vegheze litera legii care sapă pe lângă fiecare virgulă, nu

putem decât să sperăm la un model moldovenesc de constituționalitate. Un model care să devină național în fruntariile patriei-mamă.

Pronunțarea curții de la Chișinău, ce elimină pretențiile de „limbă specială” a rusei, este similară unui act de independență, fiind o reconfirmare a independenței de acum trei decenii, act ce pune limite, borne, fruntarii, scuturi și peceți dincolo de care nimănui nu îi este permis să mai treacă.

Și nu, nu este vorba de o reducere a puterii limbii ruse în Republica Moldova. Nu este vorba de împingerea acesteia spre margine... Acolo, nu la „și la alții”, ci alături de celelalte minorități, egal tratate. Este vorba despre aducerea limbii române în drepturile ei. O restituire „in integrum” a valorilor naționale așteptată de trei decenii, Curtea reiterând că limba română este limbă de stat în Republica Moldova, ea trebuie să fie cunoscută și vorbită „în egală măsură de absolut toți”, Constituția neconținând otrăvita sintagmă de „limbă de comunicare interetnică” (statut pe care îl avea limba rusă printr-o lege de dată recentă). În acest fel, statul protejează limbile materne ale tuturor minorităților etnice din Republica Moldova, nici o limbă a minorităților etnice neputând avea un statut superior altei minorități.

Din păcate, deși am fi putut avea atitudinea unei adevărate Patrii-mamă, ce își apără fiica (nu ea cea răătăitoare), ne-am lăsat din nou striviți sub lespezile trocurilor politice impuse de minorități...

Și nu numai că am evitat împlinirea unei minime obligații morale față de frații noștri, ci am lipsit cu totul de la acest moment. Chiar dacă numai câțiva pași îi mai despart pe ei de clipa în care să ne devină părinții spirituali ai recăpătării demnității. De momentul în care să nădăjduim la integrarea lor europeană tocmai pentru a putea prelua, prin extensie, modelul de demnitate ca formă de protejare a valorilor noastre.

Și am lipsit de lângă ei nu doar prin neoferirea unui suport logistic instituțional și legislativ, aflate oricum la noi într-o paranteză de timp trasată prin structura curții noastre de (ne)constituționalitate, una, nu incapabilă, nu dezinteresată, ci implicată tocmai în desprinderea de normalitate, am lipsit, de fapt, de la celebrarea și sprijinirea deciziei de la Chișinău.

Ba, i-am lăsat pe frații noștri singuri și în fața atacurilor de la Moscova... În fața unor reacții furtunoase, vitriolante chiar, față de îndrăzneala, nu a unor simpli oameni, nu a unor partide, ci a unei instituții de forță a Moldovei care a pus capăt statutului special al limbii ruse. Și poate dacă am fi salutat noi decizia Curții Constituționale de la Chișinău, poate că rușii nu ar mai fi reacționat atât de sfidător. Dar am tăcut... Clasa noastră politică a tăcut... Guvernanții au tăcut...

Sigur, ar putea părea un alt examen pierdut... Dar este cu mult mai mult de atât. Este în sine o poziție de perdant din cea mai simplă obligație de sânge pe care o aveam... Să fim alături de frații noștri în decizia lor istorică și să facem măcar un pod de flori din aprecieri și respect. Nu ar fi stat în calea ghimpilor de la Moscova, dar măcar am fi arătat și noi dalbele petale ale unei demnități, sperăm, nu pierdută pe vecie, ci doar întârziată în istorie...

Unde ne sunt speranțele?...

Vasile
Lechințan

După decembrie 1989 nu m-am gândit niciodată că nu se vor realiza speranțele de creare a unui climat de armonie interetnică în țară, de înțelegere perfectă cu concetățenii maghiari pe baza respectului reciproc și a comuniunii și interferenței nobile în plan cultural și lingvistic, cu traduceri reciproce din opere literare, chiar îmi imaginam un festival anual de spectacole de teatru de comedie româno-maghiare, comedia fiind o cale sigură spre detensionare. Sigur că nu e ușor să te familiarizezi, de exemplu, cu limba maghiară. Filosoful Andrei Pleșu scrie că „Te poți simți străin în bucătăria chineză, în coloritul, moravurile și inocența americane, sau în expresia lingvistică a Ungariei vecine, din care nu poți selecționa nimic cât de cât familiar”.

Dar nu prin izolare etnică, cum crede UDMR, se rezolvă această înțelegere și familiaritate, extrem de necesare, deoarece ne-a fost dat să conviețuim împreună, iar unor oameni inteligenți și bine crescuți nu le este greu să înțeleagă acest lucru. Să amintim aici că printre cei mai mari avocați ai Ungariei de până la 1918 au fost un Iuliu Maniu, un Emanoil Gojdu din Budapesta, un Ioan Rațiu din Turda, un Iuliu Coroianu de la Cluj, un Teodor Mihali din Dej, un Zaharie Muntean și un Rubin Patiția din Alba Iulia, un Ștefan Cicio Pop de la Arad, un Aurel Lazăr din Oradea, un Voicu Nițescu din Brașov, un Valer Moldovan din Turda, un Gavril Tripon și un Victor Onișor din Bistrița, un Amos Frâncu și un Valentin Poruțiu de la Cluj, un Aurel Vlad din Orăștie, un Cassiu Maniu (fratele lui Iuliu Maniu) și un Victor Deleu din Șimleu Silvaniei și lista continuă. Ei pledau într-o maghiară perfectă la procese, până la 1918, dar aceasta nu i-a făcut maghiari, au fost chiar făuritori ai Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Dar ce ne-a rezervat din 1990 până astăzi Uniunea Democrată a Maghiarilor din România?

Numai și numai o discriminare pe motiv de etnie, ca nu cumva etnicii maghiari să dispară cunoscând la perfecție limba română, cum cunoșteau la perfecție maghiara marii noștri patrioți amintiți mai sus. Și nu o dis-

criminare de ocazie, ci una îndârjită și perpetuă, dublată de inocularea urii față de limba română, de confruntare ostilă permanentă pe temeuri etnice, care contravine flagrant idealurilor generoase ale Uniunii Europene, de acceptare a alterității, de colaborare armonioasă. În anii din urmă a mers un ziarist de la București și a vorbit cu niște eleve din Miercurea Ciuc, parcă, de la examenul de bacalaureat la limba română, luat de ele cu note maxime, și abia s-a putut înțelege cu ele în românește. În acest sens, UDMR-ul are o strategie de radiere totală a comunicării între tinerii de etnie maghiară cu cei de etnie română, la fel și între oameni de cultură. Și astfel românii din județele Covasna și Harghita, unde sunt numeric minoritari, au fost și sunt abandonați de politicieni ca Tăriceanu, Dragnea, Boc, Blaga, Constantinescu, Ponta și alții, de fapt de către guvernele românești, din motive electorale, ei rămânând la cheremul administrației publice județene și locale maghiare (niciun român nu este nici măcar viceprimar sau vicepreședinte al consiliilor județene în Covasna și Harghita), ca fii extrem de vitregi ai acelor localități, supuși politiciii segregacioniste și de rea credință, doar obiectivul udemerștilor de acolo fiind obținerea autonomiei teritoriale pe criteriu etnic exclusiv maghiar, care se traduce în fapt, de exemplu, prin neangajarea niciunui funcționar român la instituțiile de cultură din cele două județe (instituții care nu se ocupă deloc de istoria și cultura românească), astfel ca românii să nu se simtă acasă în inima României. Apoi insinuarea unor steaguri fabricate ad-hoc că ar fi secuiești și adoptate astfel. (...)

Concluzia este că unitatea statului român, așa cum se prevede în Constituție, a fost printre ultimele preocupări ale unor guverne ale României din ultimii 31 de ani, apurig antrenate în dispute cu adversarii politici și temătoare să nu-și piardă puterea, iar UDMR-ul a acționat și acționează fără niciun respect și fără milă în realizarea de pași mari în exclusivism/segregacionism etnic, în autonomizare teritorială etnică maghiară.

Găina cu pui vii...

Dumitru
Ioncica

Habar n-avea Ion Cristoiu atunci când a lansat știrea, acum aproape treizeci de ani ce viitor poate avea o banală ieșire din comun cu ceva. Ce era acel ceva? Era un orice cu caracter bizar, scandalos, indiferent că n-avea nimic de-a face cu adevărul, care putea să atragă atenția prezumtivului cititor din vremea aceea, în care era obișnuit cu altfel de presă. Cristoiu a studiat în bibliotecă presa de scandal din perioada interbelică, după propria-i mărturisire, și a venit cu ceva potrivit pentru un nou tip de presă. Așa s-a născut năstrușnicia cu găina care, vezi Doamne, făcuse pui vii, nu din ouă, cum credea tot omul, ci prin contact direct, ca măța să zicem. Ce a ieșit erau tot pui, dar niște pui ciudați.

Cam tot pe vremea aia au ieșit și politicienii cu partidele lor politice, pe o cale oarecum asemănătoare și care, dacă ne uităm bine, seamănă bine cu puii în discuție. După cât au făcut, n-au depășit mintea cocoșului. Au creat o viață socială? Nu, au creat doar o supraviețuire. Nici puii nu trăiesc. Ei doar supraviețuiesc până la sacrificare. Sub acest aspect avem o mare deosebire. Politicienii noștri sunt salvați de așa-zisa democrație care, parcă le răsplătește subdezvoltarea. Mergând mai departe, cu comparația, mai aflăm o asemănare. Ambele categorii nu simt decât prezentul cu nevoia lui. Mai exact, în ziua de astăzi nu interesează decât acum, acest nenorocit de prezent continuu care-i ține în găoace pe politicienii noștri, lipsindu-i de organul pentru ieri și alaltăieri și, desigur, nici pentru mâine și poimâine, adică pentru istorie și perspectivă. Istoria conține valori și învățăminte pe care le poți folosi pentru viitor. De aici vine durerea. Ei n-au organ pentru istorie. N-au avut niciodată. Acum, în amărâta școală care se mai face, pur și simplu au desființat disciplina trecând-o la științe sociale, o generalitate care costă și va costa teribil.

Haideți să vedem, ce au făcut ei în treizeci și ceva de ani? Să ne oprim doar la zece exemple:

– Primul lucru a fost să le restituie oamenilor pământul colectivizat, dar

să desființeze fabricile de tractoare și de unelte agricole obligându-i să-l muncească manual ca să se sature foarte repede de ce înseamnă ideea de proprietate privată.

– Al doilea lucru a fost desființarea industriei românești definită atunci ca „o grămadă de fier vechi”. Într-adevăr, totul a fost dărâmat, iar „fierul vechi” a fost trimis în străinătate să-l topească alții. Drept consecință foștii muncitori calificați au rămas șomeri care, văzând cum se muncește la țară au luat calea bejeniei și au devenit servitori în străinătate.

– Al treilea lucru a fost să se privatizeze ce a mai rămas. Uitându-se în jur, puii găinii lui Cristoiu au constatat că petrolul și gazele nu fac bine României și le-au vândut pe nimic austriecilor care mai fuseseră obișnuiți cu treaba asta de-a lungul timpului. Alții au mai descoperit că prin unele mine mai era aur și alte metale rare de care lumea avea nevoie așa că s-au gândit să le facă un bine și canadienilor cărora le-au dat Roșia Montană stabilindu-se drept plată ca aurul să fie scos de acolo cu cianuri care să gonească de bună voie supraviețuitorii din zonă.

– Al patrulea lucru a fost cu banii. Dacă tot s-a rezolvat problema aurului, puii s-au gândit că băncile românești nu mai au ce număra și că de îndeletnicirea asta plicticoasă e bine să se ocupe alții care au fost invitați degrabă pe locul rămas gol, iar Banca Națională, rămasă fără sigiliul cu care nu mai avea ce face și cu tezaurul ce mai rămăsese dus la Londra, trebuia să se ocupe cu înțelegere și cu toată

blandetea necesară de a împăca interesele băncilor străine venite să facă bine în primul rând românilor.

– Al cincilea lucru a fost descoperirea că o sursă principală a bugetului național sunt așa-zisele utilități, consumul continuu de apă, gaze și de energie electrică și că acesta, nefiind bine organizat acasă, trebuie să fie neapărat vândut altora, lucru făcut repede și definitiv astfel încât dacă te speli pe mâini, banii se duc în Franța, dacă aprinzi becul, plata se face italienilor, germanilor sau cehilor, iar dacă faci o cafea, tot prietena noastră

– Al șaptelea lucru a fost o lege mult așteptată de puii găinii: pământul și pădurile românești. Ca să rezolve problema terenurilor lăsată de comuniști încurcată, un prim ministru român a venit cu o lege de la Budapesta care rezolva nedreptățile istorice comuniste, astfel încât mai întâi s-a dat verde la vânzarea terenurilor agricole în toată țara și toți românii aflați la ananghie s-au putut scăpa de pământuri pe niște bani care le-au permis să trăiască fără griji cam o jumătate de an. În plus, s-au scăpat și de pădurile pe care le primiseră în propri-

pedepsește cu închisoarea. Consecințele acestui gest au fost schimbările fundamentale ale climei pe teritoriul românesc și frecvența tot mai mare a prăbușirilor de teren și a inundațiilor.

– Al nouălea lucru a fost o găselniță elementară în domeniul proprietății publice: posibilitatea de a fi împărțită în domeniul public al statului și domeniul privat al statului. În al doilea caz, de la primar în sus, poți să faci orice, chiar să-l dai cui vrei, începând de la pășuni, construcții, până la munți, da munți! Două exemple sunt mai mult decât semnificative. Un primar din Brașov a dat Castelul Bran, monument istoric și arhitectonic românesc, unui prinț din dinastia habsburgilor, fiul principesei Ileana a României rezultat din căsătoria ei cu Anton de Habsburg, de care aceasta a divorțat și s-a recăsătorit cu un român, Ștefan Isărescu, de care a divorțat peste zece ani. De ce castelul Bran n-a fost restituit nepotului acesteia din București, nu știm.

O a doua ispravă a aceluiași primar a fost vânzarea unei părți din munții Făgăraș, începută cu Piatra Craiului, Iezer-Păpușa și munții Leaota și continuată cu restul. Da, e adevărat! Au fost vândute unui grup de miliardari europeni care vor să facă acolo „afaceri verzi”, între ei, iar românii să fie în peisaj, doar niște curiozități umane.

– Al zecelea lucru, în plină desfășurare și la ora actuală, este că puii găinii lui Cristoiu, certându-se între ei pe ce cred că li se cuvine, au stârnit prin tot ce au făcut, ura și sila socială între românii care au mai rămas în interiorul granițelor și între ei și cei din afară.

Am arătat o mică parte din ce s-a petrecut în România în aceste trei decenii. Unele din acestea atârnă greu în situația țării, care a ajuns o pradă ușoară în mâna oricui și dacă tot am scris cuvântul pradă nu putem ocoli gândul că dacă nașterea puilor ar putea fi văzută ca o întâmplare, creșterea lor n-a fost deloc întâmplătoare.

Franța pune mâna pe bani.

– Al șaselea lucru s-a consumat în jurul sloganului „vreau o țară ca afară!”. Aici s-a produs un schimb reciproc. Românii și-au căutat fericirea afară și au devenit servitorii europenilor. În schimb, corporațiile multinaționale au zis, da, și noi vrem o țară ca România și au venit aici să le vândă românilor ce acum le lipsea: alimente, produse și servicii. Din acest schimb reciproc fac bani cât mai mulți și cât mai repede și nu plătesc impozit aproape deloc în România, ci rebotezat, îl trimit acasă la corporația mamă. Ce n-a putut fi dărâmat a fost dat pe mâna rușilor cum ar fi industria națională de aluminiu drept recompensă probabil că doar topiseră o parte din industria siderurgică. Restul a fost dat britanicilor reprezentați de un indian, recompensă ironică pentru nota lui Churchill care ne-a dat pe mâna rușilor, ce-i drept împreună cu americanii care sunt astăzi partenerul nostru strategic în exploatarea gazelor de la Marea Neagră, altă grijă căzută pe capul românilor.

etate, iar în Ardeal au dat lovitura: au restituit unguirilor toate proprietățile pe care statul roman le mai plătise o dată în aur prin legea optanților, după Marea Unire, fapt de care puii găinii n-au vrut să-și mai amintească. Pentru ca gestul de mărinimie să fie complet, unguirii au mai primit câteva milioane de hectare de pădure, refăcându-se o realitate cam de pe la 1600. Așa credeau cei cu legea în cauză că se pot repara ororile comunismului. Această lege a avut și un final apoteotic, ca orice chestie măreață: toate centrele istorice ale orașelor ardelenesti aflate în proprietate publică în timpul habsburgilor au devenit proprietăți private ale organizațiilor ungurești, într-un gest care să lichideze probabil toate amintirile imperiale.

– Al optulea lucru a fost permisiunea acordată unui om de afaceri austriac, cu prieteni la vârf în România, să taie toate pădurile românești și să facă afaceri cu lemnul, în condițiile știute că distrugerea unui singur copac în Austria se

Moralitatea umană prezentă în Basarabia eminesciană, de Theodor Codreanu

Maria
Diana Popescu

Volumul „Basarabia eminesciană”, de Theodor Codreanu, editat la Editura Ideea Europeană, 2018, pagini 422, este opera literară de o valoare excepțională dedicată marelui eveniment Centenarul Marii Uniri. După cum se cunoaște, sărbătorind 100 de ani de la Marea Unire în anul 2018 (27 martie 1918-27 martie 2018 – unirea Basarabiei cu România; 28 noiembrie 1918-28 noiembrie 2018 – unirea Bucovinei cu România; 1 decembrie 1918-1 decembrie 2018 – unirea Transilvaniei cu România), acțiune culturală de o pondere aparte pentru istoria națiunii române, lucrarea „Basarabia eminesciană”, scrisă de renumitul scriitor și eminescolog Theodor Codreanu (critic și istoric literar, prozator, eminescolog, aforist, filosof al culturii și civilizației române, membru al URSS; distincții din partea Academiei Române, Academiei de Știință a R.Moldova și Președinția României etc.), vine la momentul oportun în contextul acestor evenimente istorice care se încadrează benefic în societatea română și nu numai, și, nu în ultimul rând, în existența românilor de pretutindeni. Clasificată în Colecția „Istoria mentalităților”, dar și în categoria „istorie și politică”, lucrarea în cauză este și un elogiu închinat distinsului Eminescu, – unul dintre cei mai renumiți și cunoscuți scriitori români de nivel mondial, cea mai onorabilă personalitate literară a neamului românesc, unde prin intermediul operelor și ideilor sale originale a fost promovată acea realitate care a desemnat tot ceea ce există efectiv în existența ființei umane, astfel fiind promovată în mod intens și cultura neamului românesc în diverse ipostaze, aceasta devenind în timp parte componentă și a culturii universale.

Astfel, personalitatea, identitatea și opera eminesciană reprezintă punctul de reper în notabilul volum „Basarabia eminesciană”, lucrare care însușește în sine viziunea scriitoricească a marelui Eminescu privind destinul istoric al Basarabiei, – provincie românească ruptă din sânul patriei-mamă. Titlul cărții, așa cum se exprimă însuși autorul, Theodor Codreanu, s-a format prin „...trezirea dincolo de referința strict exegetică, urmărind spiritul abordării eminesciene la destinul ulterior al provinciei imposibil de rupt de cel al României posteminesciene” (pag.5, în loc de argument). Deci, prin opera eminesciană s-a întemeiat și s-a pus în lumină o nouă lucrare de o mare valoare, o lucrare inedită cu implicații filozofice de înaltă tinută, modelul autentic aparținând domnului Theodor Codreanu, aceasta definind problemele reale cu care se

confruntă poporul român basarabean de-a lungul timpului, 1812 – prezent, aspectele fiind centrate pe existența și identitatea Basarabiei în perioada țaristă și în bolșevism, pe războiul antiromânesc al Sovietelor, pe cinismul imperial și anii comunismului sovietic; despre lupta imperiului rus pentru dominația poporului român basarabean și teritoriul acestuia (în pagina 335 autorul spunând: „Centrul imperial își revendică întotdeauna marginea, în conformitate cu cinismul napoleonian: „Voi cuceri pământuri, că istorici care să dovedească ale cui sunt, avem”); despre teroarea foametei din anii 1946-1947 și efectele crimelor comise de regimul sovietic, despre deportările și represiunile politice din anii 1940-1953 din Basarabia și Bucovina de Nord; despre schimbul de regimuri și despre posibila reunire a Basarabiei cu România (în pagina 341 autorul scrie: „Dacă Basarabia și-ar fi dobândit libertatea odată cu Declarația de Independență de la 27 august 1991, iar România odată cu 22 decembrie 1989, reunificarea s-ar fi produs imediat, cu atât mai mult, cu cât de la Washington se dăduse undă verde...”. Dar nu: ambele părți au constatat, chiar de a doua zi, că independența și schimbările de regim de la București și Chișinău au fost simple ficțiuni istorice. Tot ce a urmat a însemnat instaurarea nu a democrației și a libertății, ci a unui regim ficțional, cleptocratic, pe ambele maluri ale Prutului, menit să reprime, mai departe, centrele de lumină”); despre Pactul Ribbentrop-Molotov, semnat în 23 august 1939, unde Basarabia, Ținutul Herța și Bucovina de Nord au fost rupte de la statul român; despre cultura istoriei și limba română din Basarabia, precum și din alte ținuturi românești; despre distincții scriitori și personalități basarabene precum Dumitru Matcovschi, Grigore Vieru, Mihai Cimpoi, Mircea Druc, Ion Ungureanu etc., care au luptat mereu pentru valorile naționale românești și au gândit în spirit eminescian (pag.338); despre cultura religiei și sistemul de credințe, procese care în mod normal ar urma să se centreze pe sentimentul divinității, în acest context autorul face o remarcă: „Eminescu aprecia că golul sufletească (horror vacui) care-i împinge pe țari și cercurile nobile către expansiune megalomană se datorează divorțului dintre cultură și putere” (pag. 166); despre presa și primul ziar fondat în Basarabia, aici autorul cărții difuzând informații prețioase, pagina 192: „În scrisoarea târzie, din 1930, către bătrânul Ion Codreanu, fostul membru al Sfatului Țării, Stere aprecia: „Basarabia de sub stăpânirea țaristă a fost parcă mai îndepărtată și mai străină de Regat decât oricare colonie europeană din Africa sau Asia.

/ Nimeni mai bine ca d-ta, Moș loane, nu poate ști cu ce greutate a trebuit să luptăm ca să putem întemeia primul ziar românesc la Chișinău, să punem începuturile unei acțiuni naționale în Basarabia și să formăm măcar un grup de tineri adăpați la izvoarele culturii naționale – pregătiți pentru misiunea de apostoli în sânul norodului basarabean.”. Așa s-a ajuns că până și cei știutori de carte nu auziseră vreodată de existența lui Eminescu, a lui Alecsandri, nemaivorbind de Creangă, Caragiale sau Coșbuc: singurii robi din lume, care nu au voie nici să citească o carte în limba lor, cum vă spune Take Ionescu”; despre istoria și cultura neamului românesc, cât și despre sentimentul de afecțiune al românilor basarabeni redat prin dragostea pentru țara și glia strămoșească română; dar și despre marea credință în valorile naționale românești, în valorile spirituale prin intermediul cărora se poate înlătura răul și ura, aspecte ce afectează destul de grav omul în dezvoltare și existență, cauza fiind nedreptățile și neajunsurile sociale, lupta pentru putere.

Cel mai dureros aspect abordat în lucrare este despre adevărul istoric, fenomen denaturat și falsificat constant la direct și indirect doar pentru a fi în contradicție cu realitatea, la acest capitol Theodor Codreanu comentează astfel: „Întreaga istorie a Basarabiei de sub ocupație rusească stă sub semnul rațiunii cinice, cu distincția făcută de filosoful german Peter Sloterdijk între kynism și cinism, între modul de a filosofa al lui Diogene și cel al Marelui Inchizitor dostoievskian. Probabil nu întâmplător legenda Marelui Inchizitor s-a născut în spațiul rusesc, prin geniul lui Dostoievski. Cinismul, ca denaturare a kynismului antic, s-a ivit ca distorsiune imperială în sânul creștinismului catolic medieval, când Biserica a creat instituția paralelă a Inchiziției, care, prin ororile ei, a trădat dogma Sfintei Treimi (temelie a iubirii creștine), ducând la ruptura dintre știință și filosofie, pe de o parte, și teologie, pe de alta. Încă Schopenhauer a înțeles că cinismul înseamnă o gravă încălcare a principiilor care fundează adevărul.

Eminescu face un pas mai departe, vorbind despre falsificarea cântarului adevărului, chiar în legătură cu cinismul imperial țarist față de Basarabia (vezi cap. Basarabia dreptului). În istoria creștinismului ortodox, numai Rusia țaristă a concurat Inchiziția catolică. Dostoievski și Tolstoi au înțeles asta”. „Cinismul este o gândire în dublu referențial: una spui și alta gândești. (pagina 21-22, Cinismul imperial). Anume prin noțiunea cinismului, atitudine care sfidează regulile morale ale omului, Theodor Codreanu descrie tabloul real cum a fost realizată vânzarea Basarabiei

în 1812, astfel fiind înfăptuită divizarea Moldovei: „Ruptura în două a Moldovei a produs o adevărată tragedie națională, oglindită în literatura cultă și în folclor. Simbolul acestei tăieturi istorice va deveni Prutul. Sate întregi au trecut râul blestemat de spaima „eliberatorilor”, încât până și generalul Pavel Kiselleff va scrie că „Locuitorii fugeau din Basarabia, preferând ocărmuirea turcească, grea pentru ei celei a noastre”. Scriitorul Constantin Stamati (1786-1869), care a rămas, în 1812, la Chișinău, scria îndurerat, privind spre Prut: Măhnit și pe gânduri stau posomorât/ Cu dor nespus/ Și ntristat/ Și dornic, trăind amărât/ Mă uit spre apus.../ Acolo-i viața!/ Acolo-i speranța!” (pag.33-34).

Theodor Codreanu în contextul Basarabiei eminesciene realizează concomitent și analiza literară a poemelor și compunerilor despre Basarabia și poporul român basarabean, scrise de Mihai Eminescu, corespunzător referindu-se: „Eminescu nu se mulțumește doar cu explicația unor asemenea acte de trădare, precum ale Moruzeștilor, care au pricinuit nenorociri peste nenorociri teritoriilor românești de-a lungul secolelor. El încearcă să facă lumină de ce o etnie atât de numeroasă, comparabilă, după Herodot, cu „inzii”, traco-dacii, din care se trag românii, au stat în istorie sub Zodia Racului (vezi Doină: „Vai de biet român săracul, / Îndărăt tot dă ca racul,”) și n-au preluat de la romani spiritul imperial, precum au făcut alte nații din Europa și Asia, deși înzestrarea nativă a indivizilor compunători o recomandă cu asupra de măsură la un alt destin istoric. În fața realității, Eminescu a comparat latinitatea orientală cu o insulă mereu roasă pe margini de slavi și de alte etnii. De ce a nimerit românitatea într-un veritabil „triunghi imperial al Bermudeilor”, „în calea tuturor răutăților”, după spusa cronicarului? Fiindcă, într-un fel, moștenirea tragică a fost mai puternică decât cea romană. Herodot a subliniat principala meteahnă a tracilor: dezbinarea. El profetiza că nu vor fi niciodată puternici, fiindcă nu sunt uniți. Pe acest fond arhe-mioritic s-au născut și structurile statale românești, încât, de la bun început, triunghiul imperial extern s-a „interiorizat”, iar lipsa de unitate a dus la crearea a trei state românești, care nici ele n-au cuprins întreaga românitate din juru-le. Spre deosebire de statele puternice din Europa și Asia, românii și-au croit organizarea statală după un soi de „democrație” medievală concretizată în monarhiile electiv. Monarhia electivă e rezonantă, izbitor, cu matricea dezbinării mioritice a fraților care se ridică împotriva fratelui, moștenind păcatul fratricidului biblic al lui Cain și Abel. Balada Miorița încifrează rezolvarea crizei sacrificiale, mitul de-

venind de o rară complexitate prin soluția creștină a nunții cosmice, specifică spiritului creștinismului cosmic răsăritean, despre care a scris pagini esențiale Mircea Eliade (Mioara năzdrăvană) (pag.38-39, Răul dinlăuntru). Relatări de o înaltă apreciere, discursul literar fiind centrat pe procesele vitale ale unui popor, simultan întruchipând în mod concret fenomenele esențiale ale existenței umane formată într-o colectivitate – totul fiind o legătură indispensabilă cu existența sa istorică, având în relief aspectul suferinței morale, al dezbinării naționale, al neunirii de neam etc. Sub raportul acestor înfățișări se distinge sentimentul moral-uman în relațiile dintre oameni și popoare, în cazul dat se intuiește relația dominantă din partea imperiului țarist slavon și supusul popor român din Basarabia.

În descrierile abordate Theodor Codreanu pune un accent forte pe latura de conștientizare a proceselor identitare ce sunt atât de importante în viața și coabitarea socială a unei națiuni, iar pentru ca cetățeanul simplu muritor din societate să înțeleagă corect acțiunile respective atunci Domnia Sa valorifică în mod detaliat și sentimentul de credință autentică în valorile spiritualității, valori ce sunt parte componentă din procesele afective umane/ procesele afective naționale.

Cuprinsul lucrării „Basarabia eminesciană”, în ansamblu, este o monografie științifică de o pondere aparte, cu cifre, date și nume concrete despre personalități, scriitori, intelectuali și politicieni din Estul Europei și Eurasia – imperiul rus, cât și din unele țări din Vestul Europei, perioada secolului XIX – XXI și nu numai, relatări de o mare semnificație și importanță istorică, cu trimiteri la evenimentele istorice ce au avut loc în perioada țaristă rusă și până în zilele de astăzi, cu tangență la ținutul basarabean care continuă să fie subjugat de dominația imperială dinspre răsărit. Prin prisma tuturor expunerilor este prezent și mesajul marelui Eminescu, care reprezintă integritatea și bogăția spirituală a națiunii române, – Mihai Eminescu fiind identitatea nobilă a neamului românesc.

Îndoctrino-îndobitocirea de masă a turmei...

Cezar Adonis
Mihalache

Evident, dascălii ar trebui să-și pună părerea despre ce subiecte sunt potrivite elevilor pentru un examen ori altul... Dacă se impune simplificarea programei și a examenelor pentru a evita orice nepotrivire pe curiculă a posibilității de absorbție a informației de către elevi... Dar nu părinții!... Nici măcar cei grupați în federații de bresle de sufragerii ori dormitoare... Pentru că, la nivel de curiculă, nu părinții cunosc minimul necesar asigurării pregătirii copilului... Nu ei au habar de ceea ce-i trebuie elevului în procesul de educație...

Pe de altă parte, este la fel de clar că nu părinții au cerut jumuirea de (ne)poveri a programei de limba română de la evaluarea națională, fiind puțin probabil ca ei să mai aibă habar, să-și mai amintească, fie și pe „bucăți”, structura, conținutul, gradul de dificultate al subiectelor propuse spre eliminare. Propuse în numele lor, nu de către ei... În fapt, în spatele lor se as-

cund interesele unor profesorași făcuți la șaiba de țidulă și beneficii. Și nu, nu este vorba despre pronunțările unor dascăli... Pentru că un dascăl nu ar

cere niciodată eliminarea unui subiect din barem doar pentru că un elev nu s-a putut pregăti temeinic „din cauza stresului”. Așa cum invocă „federația” reclamantă pe un fals beneficiu în favoarea interesului superior al copilului. Un dascăl ar găsi soluții, ar organiza ore suplimentare, ar face altfel de fișe de predare sau chiar ar amâna un examen până când elevii ar fi suficienți de pregătiți.

De aceea, solicitarea, aproape ultimativă (ultimativă însă și pentru viitorul generațiilor de acum), a „federației părinților” (!) de eliminare a anumitor struc-

turi gramaticale din tematica de examen la limba română, nu reprezintă nici tristul nivel al pregătirii elevilor, nici zona de analfabetism funcțional al unor

părinți limitați la „vocabulary” manelelor și telenovelurilor, ci pe acestea două raportate la niște emuli, „profesori” doar pe statul de plată. Pentru că în spatele griii pentru nestresarea micuților noștri se află, de fapt, confortul și, mai ales, limitele didactice ale unora dintre suplinitorii și belferii de azi. Cei făcuți la norma de completare a orelor pe hârtie prin felurite masterate (unde nu nivelul de competențe didactice a contat, ci gradul de asimilare a fel și fel de teme „politically correctness”...), profesorași ce nu au habar de menirea dascălului în îndrumarea

copiilor pentru a putea cuprinde acel orizont, necunoscut, dar provocator, al viitorului.

Și este scandalos felul în care ne lăsăm viitorul, nu vândut, ci de-a dreptul destrămat... După tăierile din materiile fundamentale necesare cunoașterii națiunii și a țării, minime ca nivel de dificultate chiar și pentru un expat ce vrea să obțină cetățenia română, după ciopârțirea orelor de istorie și geografie, după îndesarea limbii și literaturii române în cerințe atât de mici încât nu ar mai acoperi nici măcar manșetele unui caiet de dactando, acum atacul vine prin intermediul unor profesorași ce pun, la rândul lor, mâna pe sapa dezgropării pilonilor fundamentali ai unei națiuni. Acum, pe sapă, dar mâine, când își vor fi consumat „meritul profesoral” în grad de lepre nocive ale intereselor meschine, pe topoare pentru a finaliza contribuția didactică a distrugerii la nivelul unui alt mărunțiș ușor de înghesuit la colțul istoriei.

Este un proces prin care, decizia aceluia ce și-au rupt coatele la catedre, ce și-au strivit ochii în cărți

și fișe, dascălii, este confiscată de ageamii. De ageamii folosiți ca berbece de răsturnare a ultimelor trepte cu resturi de valori, în așa fel încât elevii-cobai, de ieri și de astăzi, să nu se mai împiedice de nici o întrebare ce le-ar putea provoca mirări, treziri și luminări ce ar putea să ne facă din nou liberi, ci să se înghesuie uniformizant ca mase de... turmă.

De aceea, dascălii ar trebui să se ridice... Să pună la punct astfel de intervenții ale unor ageamii ce sunt folosiți de nonvalorile profesoriale. Să traseze clar limitele pe care se pot pronunța feluritele „federații”, de la starea școlilor la siguranța socială sanitară a elevilor, dar să lase materia cunoașterii pe mâna aceluia ce nu se strivesc sub neputință, confort și interese mărunte. Altminteri, acest proces de îndoctrino-îndobitocire va acapara și alte domenii, dreptul de pronunțare a ageamiilor, părerologii de mahala socială, să ajungă în sine normă și poate chiar literă de lege...

Primăvara de la Prut

Al. Stănculescu
Bârda

După un an de necazuri, tensiune, temeri, după un an în care am auzit vorbindu-se zilnic de mii de infectați, de morți, de izolați și carantinați, în Decembrie parcă a răsărit soarele. Am trăit momente de mare bucurie, văzând câteva evenimente ce s-au petrecut peste Prut. La un moment dat am avut senzația că Unirea dintre cele două maluri ale Prutului este mai aproape ca oricând.

În primul rând a fost alegerea Doamnei Maia Sandu ca președinte al Republicii Moldova. Noul președinte este un om școlit la mari universități ale Apusului, cu state de plată în instituții europene de prestigiu, cu mentalitate proeuropeană și cu un mare suflet de român. A avut o largă susținere din partea tineretului, din partea moldovenilor plecați în străinătate, în țările europene.

Este un pas uriaș pe care l-a făcut Moldova. După 1989, un val de tineri au plecat în școlile din România și nu numai. Au învățat istoria și geografia și altfel decât în școlile moldovenești, au văzut lumea și au înțeles

realitățile și altfel decât le spunea ideologia prorusă de peste Prut. Atât tinerii elevi și studenți, cât și tinerii muncitori moldoveni din țările europene au văzut ce înseamnă libertatea și democrația, au avut posibilitatea să compare, să înțeleagă adevărul și realitatea și au decis în consecință. Mulți și-au luat cetățenie dublă, româno-moldovenească, mulți s-au angajat în instituții românești, s-au căsătorit și au rămas definitiv în România sau în alte țări europene. Cei care s-au întors în Moldova au fost altfel de oameni. Gustaseră libertatea și democrația și aveau capacitatea de a filtra știrile, propaganda. Altfel înțelegeau lucrurile. Așa cum mai spuneam și altădată, acești tineri moldoveni școliiți în România și în statele europene semănau cu generația pașoptistă românească, cea care a produs Revoluția de la 1848 și a schimbat o orânduire socială, dând Principatelor Române o altă orientare, un alt ideal.

Alta era mentalitatea moldovenilor în 1990, spre exemplu. Am fost în Republica Moldova atunci. Pe drumul dintre Albița și Chișinău, prin codrii aceia seculari, era undeva un izvor de apă. Îl știa șoferul nostru și a oprit acolo. Am coborât cei peste 50 de

pasageri să bem apă și să umplem sticlele. A trecut un camion pe șosea. A oprit. Din el au coborât 3-4 tineri. Ne-au împins cu brutalitate, gata să ne pocnească, deși se vedea bine că suntem călători de departe. Au băut ei apă, și-au umplut sticlele și s-au dus la camionul lor. Înainte de a pleca, au început să ne înjure birjărește și să ne spună, printre altele: „- Duceți-vă în România voastră! N-aveți ce căuta în Moldova noastră!” Mda! În magazine și hotel se vorbea rusește. Dacă încropeai câteva cuvinte rusești, erai servit imediat cu amabilitate. Dacă vorbeai românește, târziu erai auzit, parcă aveau vată în urechi. Cu toate acestea, la Radio Chișinău toată noaptea se transmitea „muzică moldovenească”, dar era muzică populară din Moldova, din Oltenia, din Banat, din Ardeal, din Maramureș. Toată era „moldovenească”. Noaptea am dat telefon de la Hotel „Strugurel” la Radiodifuziunea din Chișinău și le-am cerut permisiunea să cântăm și noi la postul lor. Și au fost de acord. Dimineața, la ora 8, eram în fața Radiodifuziunii. Am fost primiți cu bunăvoință cu care primești niște neamuri pe care nu le-ai văzut demult. Doamna redactor-șef Tamara Dorogan ne-a permis

să cântăm cântece de pe la noi. Și am cântat cântece populare, patriotice, colinde. Aveam în grupul nostru cântăreți de muzică populară, instrumentiști, dar toți eram români și simțeam românește. În fața microfonului de acolo am vorbit cum nu știu să fi vorbit mai frumos vreodată. Să mai adaug la această lucrare a intelectualilor de la Radio-Chișinău lucrarea mare ce-o făceau scriitorii și poeții prin „Literatură și artă”, prin cărțile ce răsăreau la tot pasul. Schimbarea mentalității a fost lucrarea grea și îndelungată a intelectualității moldovenești. Cinste aceluia eroi și oameni de suflet!

Am avut elevi din Republica Moldova la Liceul Economic din Tr. Severin vreo doi ani. Cred că au fost cei mai buni elevi pe care i-am avut în cei aproape treizeci de ani cât am slujit catedra. Veniseră, ce-i drept, prin concurs, dar m-au uimit câtă sete de cunoaștere, câtă disciplină, cât bun-simț și bună-cuviință manifestau. Mereu găseau prilejuri să aniverseze câte ceva. Veneau în cancelarie și dădeau câte o mică reprezentație, cu muzică și versuri adecvate momentului.

Alt episod înălțător s-a derulat pe 29 decembrie,

când Domnul Președinte Iohannis a vizitat Republica Moldova. A fost întâmpinat de Doamna Maia Sandu. Am mai avut prilejul să văd la televizor și alte doamne din protipendada politică făcând vizite în străinătate sau primind oaspeți străini, dar diferența era izbitoare. Doamna Maia Sandu se manifesta ca un om cult, elegant, cu mișcări calculate, sigură pe sine. Strada era plină de cetățeni cu steaguri, care scandau „Unire, Unire, Unire!” sau „Moldova e România!” sau alte slogane similare, care priveau realizarea din nou a României Mari. Discursurile celor doi șefi de state au fost bine structurate, cu multă încărcătură diplomatică, discursuri care priveau întărirea relațiilor frățesti dintre cele două state, ajutorarea Moldovei să adere la spațiul euroatlantic.

Dă, Doamne, ca anul 2021 să fie anul refacerii României Mari! Doamne ajută!